

B&W-nota

programma : 3. Wonen en werken in Winterswijk
beleidsveld : 3.4 Gebiedsontwikkeling en wonen

onderwerp : Omgevingsvisie Kom Winterswijk

voorstel : Aan de raad voor te stellen:

1. De Nota van zienswijzen "Omgevingsvisie kom Winterswijk" vast te stellen.
2. De "Omgevingsvisie kom Winterswijk" vast te stellen.
3. Met de vaststelling van de "Omgevingsvisie kom Winterswijk" het beleid 'Energimix en energievisie Winterswijk, Gemeente Winterswijk, 2017' in te trekken.

besluit : - zie pagina 2.

behandeld door: L. Klaver team: Omgeving collegiaal overleg gepleegd met: J. Ras, S. Simmelink, B. Roeterdink, G. Overkamp, L. Rupert, M. van Mierlo, T. Ebbers, W. Hendriks, E. Abbink, J. van Dijk, O. Markestein, I. Holkenborg, R. Kattenbelt, P. van Dijk. van team: Omgeving, Openbare Ruimte, Ruimtelijke Ontwikkeling, Communicatie, Sociaal Domein teammanager: R. Berendsen manager: H. Aarnink	openbaarheid: ☒ openbaar (met uitgestelde publicatie) ☐ openbaar (directe publicatie) ☐ niet openbaar ☐ geheim (art. 87 Gemeentewet) kritische termijn voor besluitvorming: ☐ nee ☒ ja, vanwege: behandeling in raad januari 2026.
financiële consequenties: ☒ Nee ☐ Ja, gedekt in de begroting ☐ Ja, niet gedekt in de begroting, dekking via: ☐ Ja, anders: ____	portefeuillehouder: A.M.M. Jetten
communicatie via: ☒ persbericht ☒ anders, nl. via www.werkaanwinterswijk.nl . ☐ n.v.t	naar gemeenteraad: ☐ nee ☐ ja, ter informatie ☒ ja, ter besluitvorming (via raadscommissie)

bijlagen:

Omschrijving	Openbaar
1. Omgevingsvisie Kom Winterswijk	ja
2. Participatieverslag omgevingsvisie kom Winterswijk	ja
3. Nota van zienswijzen "Omgevingsvisie kom Winterswijk"	ja
4. Geanonimiseerde zienswijzen Omgevingsvisie kom Winterswijk	ja
5. Raadsvoorstel	ja
6. Concept raadsbesluit	ja
7. Concept persbericht	ja
8. Raadsbrief afhandeling moties d.d. 26 augustus 2025	ja

besluit

onderwerp: Omgevingsvisie kom Winterswijk

behandeld door: L. Klaver

datum besluit door college B&W: 9 december 2025

besluit:

Aan de raad voor te stellen:

1. De Nota van zienswijzen "Omgevingsvisie kom Winterswijk" vast te stellen.
 2. De "Omgevingsvisie kom Winterswijk" vast te stellen.
 3. Met de vaststelling van de "Omgevingsvisie kom Winterswijk" het beleid 'Energimix en energievisie Winterswijk, Gemeente Winterswijk, 2017' in te trekken.
-

overwegingen college indien besluit afwijkend is van het ambtelijk voorstel:

paraaf secretaris:	
--------------------	---

B&W-nota

aanleiding:

In april 2024 stelde de gemeenteraad het "Verhaal van Winterswijk vast". Hierin is beschreven hoe Winterswijk zich vanuit het verleden heeft ontwikkeld en welke maatschappelijke en ruimtelijke opgaven de gemeente in de toekomst te wachten staan, gelet op actuele trends en ontwikkelingen. Daarbij is ook een startnotitie vastgesteld waarin de vervolgstappen voor de uitwerking van de omgevingsvisie zijn vastgelegd.

Op basis van deze startnotitie is gestart met een breed participatietraject. De opbrengsten hiervan zijn samengebracht in de "Discussienota Omgevingsvisie kom Winterswijk." Deze nota bracht in beeld wat het bestaande beleid is, welke thema's en kansen breed werden gedeeld en op welke onderdelen sprake was van verschillende perspectieven. De gemeenteraad heeft de discussienota in april 2025 behandeld en daarbij via verschillende moties richting gegeven aan de verdere uitwerking van de omgevingsvisie.

De ontwerp-omgevingsvisie voor de kom Winterswijk is vervolgens in september 2025 door het college vrijgegeven voor terinzagelegging. De visie heeft zes weken ter inzage gelegen, waarbij inwoners, organisaties en andere belanghebbenden hun zienswijze konden indienen. Met dit voorstel wordt de volgende stap gezet in het proces: de vaststelling van de definitieve omgevingsvisie voor de kom Winterswijk. Daarmee wordt het traject voor de bebouwde kom afgerond en kan er worden gestart met de vervolgfase, het opstellen van één integrale omgevingsvisie voor het gehele grondgebied van Winterswijk. Deze vaststelling markeert daarnaast het startpunt om de ambities uit de visie in de praktijk te brengen.

voorstel:

Aan de raad voor te stellen:

1. De Nota van zienswijzen "Omgevingsvisie kom Winterswijk" vast te stellen.
2. De "Omgevingsvisie kom Winterswijk" vast te stellen.
3. Met de vaststelling van de "Omgevingsvisie kom Winterswijk" het beleid 'Energimix en energievisie Winterswijk, Gemeente Winterswijk, 2017' in te trekken.

beoogd effect:

Door de visie vast te stellen wordt voldaan aan de wettelijke verplichting uit de Omgevingswet om een omgevingsvisie vast te stellen. Daarnaast biedt de visie een actueel en integraal kader voor ruimtelijke en maatschappelijke ontwikkeling van de bebouwde kom voor de lange termijn met een doorkijk tot 2040.

argumenten:

1.1. De nota van zienswijzen laat zien hoe reacties zijn verwerkt en rond het proces zorgvuldig af.

Tijdens de terinzagelegging hebben inwoners, organisaties en andere belanghebbenden kunnen reageren op de ontwerpvisie. In totaal zijn elf zienswijzen ingediend. Deze zijn beoordeeld en samengevat in de "Nota van zienswijzen en ambtshalve aanpassingen". Per zienswijze is in de nota aangegeven of en hoe de reactie is verwerkt in de omgevingsvisie. Door deze nota vast te stellen, laat de gemeente zien hoe de ontvangen inbreng is meegewogen in de definitieve visie. Zo wordt het participatieproces op een zorgvuldige en transparante manier afgerond en ontstaat duidelijkheid bij inwoners, organisaties en raad over de gemaakte keuzes.

1.2 De zienswijzen en ambtshalve aanpassingen hebben de visie aangescherpt en verbeterd.

De ingediende zienswijzen zijn zorgvuldig beoordeeld. Een deel daarvan heeft geleid tot tekstuele verduidelijkingen of inhoudelijke aanpassingen in de visie. Daarnaast zijn enkele ambtshalve wijzigingen doorgevoerd, zoals het herstellen van typefouten en het verbeteren van de leesbaarheid van de kaarten. Door deze aanvullingen is de visie duidelijker, vollediger en beter uitvoerbaar geworden. De gemaakte keuzes zijn in de nota toegelicht, zodat zichtbaar is hoe de visie op basis van de ontvangen inbreng verder is aangescherpt.

2.1 Vaststelling is een wettelijke verplichting en volgt de voorgeschreven procedure.

Artikel 16.23 van de Omgevingswet bepaalt dat de gemeenteraad één omgevingsvisie voor het grondgebied van de gemeente moet vaststellen. Voor het buitengebied is in 2019 een omgevingsvisie vastgesteld. Aanvullend daarop heeft Winterswijk ervoor gekozen om afzonderlijk de visie voor de bebouwde kom vast te stellen, als onderdeel van het traject naar één integrale omgevingsvisie. De ontwerpvisie heeft zes weken ter inzage gelegen, conform Afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht. In deze periode konden inwoners, organisaties en andere belanghebbenden een zienswijze indienen. Met de nu voorliggende vaststelling wordt voldaan aan deze wettelijke verplichting en wordt het formele traject voor de visie van de bebouwde kom afgerond.

2.2 De visie is opgesteld conform de kaders uit de startnotitie.

In de startnotitie uit april 2024 heeft de raad vastgelegd op welk niveau en met welke uitgangspunten de visie moest worden uitgewerkt. Daarbij is bepaald dat de omgevingsvisie een strategisch en richtinggevend document is, dat de opgaven uit het Verhaal van Winterswijk op middel-abstract niveau verder uitwerkt. Ook is vastgelegd dat de visie niet kaderstellend is, maar bedoeld is om richting te geven aan toekomstige keuzes binnen de fysieke en maatschappelijke leefomgeving. Nadere concretisering volgt in programma's en andere instrumenten. De nu voorliggende omgevingsvisie is conform deze kaders opgesteld. De visie bouwt voort op de integrale opgaven uit het Verhaal van Winterswijk, brengt samenhang aan tussen thema's en vormt daarmee een directe uitvoering van wat de raad in de startnotitie heeft bepaald.

2.3 De visie is integraal en participatief tot stand gekomen.

De omgevingsvisie is opgesteld in afstemming tussen verschillende betrokken afdelingen, waaronder erfgoed, wonen, mobiliteit, duurzaamheid en het sociaal domein. Daarnaast is de input uit het participatieproces betrokken. Daarbij is uitvoering gegeven aan het door de gemeenteraad in 2022 vastgestelde "Participatieplan Omgevingsvisie bebouwde kom Winterswijk". De input is per thema geanalyseerd en, waar mogelijk, vertaald naar ambities, richtinggevende uitspraken en keuzes in de visie. De resultaten zijn samengevat in het "Participatieverslag". Daarmee is voldaan aan de motiveringsplicht uit de Omgevingswet. Het zorgt bovendien voor draagvlak en vergroot de kwaliteit van de visie.

2.4 De aangenomen moties van de raad zijn meegenomen en verwerkt.

De gemeenteraad heeft bij de behandeling van de discussienota in april 2025 via moties richting gegeven aan de verdere uitwerking van de omgevingsvisie kom. Daarbij zijn verschillende aandachtspunten en aspecten benoemd die de raad graag terugziet in de visie. Deze inbreng is meegenomen. Waar mogelijk zijn de aangenomen moties verwerkt in de ambities, beleidslijnen of toelichtingen. Op onderdelen is dit zichtbaar in de inhoud. Op andere punten is de strekking van de motie meegewogen in de bredere afweging. Middels een raadsbrief heeft de raad een toelichting ontvangen op de aangenomen moties.

2.5 De visie biedt een richtinggevend kader om in te spelen op de demografische en ruimtelijke opgaven.

Winterswijk staat de komende jaren voor een grote demografische uitdaging. De bevolking vergrijsd en veel jongeren vertrekken voor studie of werk. Daardoor komt het voorzieningenniveau onder druk te staan. Om de sociale basis en de economie sterk te houden kiest de visie voor gerichte groei. Tot 2040 worden circa 2.000 tot 2.500 woningen toegevoegd, met een gevarieerd en betaalbaar aanbod voor jongeren, gezinnen en ouderen. Groei is geen doel op zich, maar een middel om het dorp leefbaar en aantrekkelijk te houden en voorzieningen in stand te houden.

Naast wonen zet de visie in op een brede en gezonde economie. Als tweede kern van de Achterhoek vervult Winterswijk een regiofunctie voor de omgeving en het Duitse achterland. Bezoekers en werknemers versterken de lokale voorzieningen en zorgen voor levendigheid in het centrum. De visie biedt daarom ruimte voor een diversiteit aan economische sectoren en daarmee een grote diversiteit aan werkgelegenheid, van detailhandel, horeca en recreatie tot zorg en maakindustrie. Winterswijk biedt een aantrekkelijk vestigingsklimaat met goede bereikbaarheid.

De identiteit van Winterswijk vormt de rode draad in alle keuzes. Erfgoed, landschap en naoberschap geven het dorp zijn herkenbaarheid; water en bodem zijn de fysieke basis; karakteristieke radialen, erven en oude routes vertellen het verhaal van Winterswijk. Nieuwe ontwikkelingen moeten hierbij aansluiten en de bestaande kwaliteiten en het karakter van Winterswijk versterken. De visie verbindt deze identiteit met andere opgaven: een groen en klimaatbestendig dorp met ruimte voor water, groen en biodiversiteit, veilige fiets- en

wandelroutes en duurzame mobiliteit, een circulaire economie en energietransitie, en een gezonde, inclusieve en veilige leefomgeving waarin ontmoeting en beweging worden gestimuleerd.

2.6 De visie vormt de bouwsteen voor één integrale omgevingsvisie voor het gehele grondgebied.

Met de vaststelling van de omgevingsvisie voor de bebouwde kom wordt een belangrijke stap gezet richting één integrale omgevingsvisie voor het gehele grondgebied van Winterswijk, zoals de Omgevingswet voorschrijft. De visie voor de kom vormt daarin het eerste bouwdeel. Zij bevat de hoofdlijnen, ambities en koers voor de ruimtelijke en maatschappelijke ontwikkeling binnen de bebouwde omgeving. Op basis van deze vaststelling kan de volgende fase worden gestart, waarin de visie voor de bebouwde kom en de visie voor het buitengebied worden samengevoegd tot één integrale omgevingsvisie. Zo ontstaat één samenhangend beleidskader dat richting geeft aan toekomstige initiatieven en keuzes voor het gehele grondgebied van Winterswijk.

3.0 Energiemix en energievisie Winterswijk niet meer actueel.

Bij vaststelling van de Omgevingsvisie kom Winterswijk is het mogelijk om beleid dat niet meer actueel is in te trekken. De Energievisie is op 29 juni 2017 door de raad vastgesteld en de Energiemix op 21 december 2017. In de Energievisie is als hoofddoel gesteld om in 2030 energieneutraal zijn. Deze doelstelling is inmiddels niet meer actueel en vervangen door de doelen uit het Akkoord van Groenlo 3.0. De Energiemix (2017) is inmiddels vervangen door de RES 1.0 (vastgesteld door de raad op 23 september 2021) en de Transitievisie Warmte uit 2021 (vastgesteld door de raad op 25 november 2021). In de Omgevingsvisie kom Winterswijk zijn de doelstellingen uit het Akkoord van Groenlo 3.0, RES 1.0 en Transitievisie Warmte gehanteerd. Dit maakt het beleid rondom de Energiemix en Energievisie overbodig en kan daarom worden ingetrokken.

kanttekeningen:

1.1. Het werken met de instrumenten van de Omgevingswet vraagt een nieuwe manier van werken voor zowel organisatie als raad.

De omgevingsvisie vormt het eerste kader, waarna programma's door het college verder worden uitgewerkt. Deze systematiek verschilt van de werkwijze zoals die bij eerdere beleidscycli gebruikelijk was. In de komende periode zal ervaring moeten worden opgedaan met deze nieuwe rollen en verantwoordelijkheden. Dit vraagt om goede afstemming en gezamenlijke leerervaringen tussen raad, college en organisatie. Daarom gaan we in Q1 het traject van de Omgevingsvisie kom afsluiten met een evaluatie. Hierin kijken we met het college, de raad, externen en de ambtelijke organisatie terug op de lessen die we hebben geleerd. Wat ging er goed, wat kan er beter en wat vraagt meer aandacht. Deze ervaringen gebruiken we bij het opstellen van de 'Startnotitie vervolg omgevingsvisie Winterswijk' waarin we aangeven hoe we gaan toewerken naar één integrale visie en hoe we de visie gaan uitwerken in programma's. Het streven is om na de verkiezingen in Q2 de startnotitie te laten vaststellen door de raad en budget aan te vragen voor het vervolg. Als de raad de daarin voorgestelde middelen niet beschikbaar stelt, kan het vervolgproces niet worden gestart of loopt dit vertraging op.

financiën:

De vaststelling van de omgevingsvisie heeft geen directe financiële gevolgen. Voor de vervolgstappen, waaronder het samenvoegen van de visie voor de bebouwde kom en het buitengebied, dient nieuw budget beschikbaar te worden gesteld. Dit zal worden meegenomen in de nog op te stellen voorstel 'Startnotitie vervolg omgevingsvisie Winterswijk'.

communicatie:

Na vaststelling wordt de omgevingsvisie gepubliceerd op overheid.nl en in het DSO. Inwoners, organisaties en andere betrokkenen die een zienswijze hebben ingediend, ontvangen een brief met toelichting op de besluitvorming. Daarnaast wordt via de gemeentelijke kanalen gecommuniceerd over de vaststelling van de visie en de vervolgstappen richting één integrale omgevingsvisie.

Communicatie over de omgevingsvisie verloopt via www.werkenaanwinterswijk.nl/omgevingsvisie.

betrokkenenparagraaf:

Zoals hierboven aangegeven, is de omgevingsvisie opgesteld in samenwerking tussen verschillende beleidsvelden in de gemeente. Daarnaast is er een breed participatieproces doorlopen. Inwoners en

organisaties hebben via een wensprikker, digitale enquête, wijkgesprekken en themasessies input geleverd. Ouderen en jongeren zijn specifiek benaderd. Deze input is samengevat in het participatieverslag. Tijdens de terinzagelegging is een omgevingsvisiemarkt georganiseerd waar inwoners en stakeholders vragen konden stellen en een toelichting konden krijgen.

relatie met andere besluitvorming/projecten/beleid:

De omgevingsvisie sluit aan bij en bouwt voort op bestaande beleidsdocumenten binnen zowel het fysieke als het sociale domein. In de visie is een bronnenlijst opgenomen met de beleidsstukken die hiervoor zijn gebruikt. Daarnaast lopen verschillende projecten parallel aan het traject van de omgevingsvisie, waaronder het Volkshuisvestingsprogramma en het Mobiliteitsplan. Door tussentijdse overleggen en deelname aan gezamenlijke projectgroepen zijn deze trajecten inhoudelijk op elkaar afgestemd.

vervolg:

Na vaststelling wordt de omgevingsvisie, zoals hierboven onder communicatie aangegeven, gepubliceerd en treedt de visie formeel in werking. Omdat de Omgevingsvisie kom onder de regeling grote projecten valt, wordt het traject afgesloten met een evaluatie. In Q1 gaan we met het college, de raad, externen en de ambtelijke organisatie terugkijken op het proces. Wat ging er goed, wat kan er beter en wat vraagt meer aandacht. Als resultaat leveren we een evaluatieverslag of een andere vorm van evaluatie op. De evaluatie wordt conform de regeling Grote Projecten ter besluitvorming aan het college aangeboden en ter kennisgeving aan de raad.

Het evaluatieverslag dient als input voor het opstellen van de 'Startnotitie vervolg omgevingsvisie Winterswijk'. Het streven is om na de verkiezingen in Q2 de startnotitie te laten vaststellen door de raad.
